

การเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย

วชิร คุณทวีเทพ^{1*}, ณัฐวุฒิ คุ้มฉนวนเจริญชัย²

¹คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Received: 22 November 2019

Revised: 11 May 2020

Accepted: 11 May 2020

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย และศึกษาโอกาสและการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ไม่ได้เข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยสำรวจตัวอย่างผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ไทย จำนวน 1,200 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และวิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบไคสแควร์ และการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ร้อยละ 60.21 รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในระดับปานกลาง โดยผู้ประกอบการขนาดกลาง และผู้ประกอบการที่จดทะเบียนนิติบุคคล รับรู้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมากกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็กและผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เช่นเดียวกับโอกาสและการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาล โดยปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ได้เข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาล คือ ไม่ได้รับข้อมูลหรือหน่วยงานในท้องถิ่นไม่ทราบเรื่อง รองลงมา ได้แก่ ไม่มีเบี้ยเลี้ยงหรือค่าเดินทาง และมาตรการหรือนโยบาย ยังไม่ตรงกับความต้องการ ตามลำดับ

คำสำคัญ: วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นโยบาย มาตรการ

*ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: wsong12@gmail.com

Access to Government Policies and Measures for Thai Small and Medium Enterprise

Wachira Khuntaweetep^{1,*}, Nattwoot Koowattanatianchai²

¹School of Economics, University of the Thai Chamber of Commerce,

²Faculty of Business Administration, Kasetsart University

Received: 22 November 2019

Revised: 11 May 2020

Accepted: 11 May 2020

ABSTRACT

This research aims to study the perception of information concerning the government policies and measures for Thai small and medium enterprises (SMEs), to study the opportunity and participation in the government policies and measures for Thai SMEs, and to study factors leading to non-participation in the government policies and measures for Thai SMEs. The research sample consisted of 1,200 Thai SMEs obtained by stratified random sampling method. Data were analyzed using descriptive statistics, chi-square test, and exploratory factor analysis. Results indicated that 60.21% of the sampled SMEs were aware of information provided by the government concerning policies and assistance measures for SMEs, but the level of awareness was moderate. The awareness level of medium-sized and juristic person entrepreneurs was significantly higher than that of small and non-juristic person entrepreneurs at the .05 level of statistical significance. The opportunity that medium-sized and juristic person entrepreneurs would participate in the government policies and measures was also higher than that of small and non-juristic person entrepreneurs at the .05 level of statistical significance. Key factors leading to non-participation by SMEs in the government policies and measures for Thai SMEs included the unawareness of the information or the local authorities did not receive the information, followed by the lack of provision of allowances or travel expenses, and the policies and measures being not relevant to the needs of SMEs, respectively.

Keywords: SMEs, policies, measures

---

*Corresponding Author; E-mail: wsong12@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีจำนวนสถานประกอบการทั้งสิ้น 2,493,044 แห่ง โดยแบ่งเป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่ 4,392 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของสถานประกอบการทั้งหมด ขนาดกลาง 15,121 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.61 ของสถานประกอบการทั้งหมด และขนาดเล็ก 2,473,531 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99.21 ของสถานประกอบการทั้งหมด นอกจากนี้สถานประกอบการที่จดทะเบียนนิติบุคคลจำนวน 708,371 แห่ง และอีก 1,784,673 แห่ง ไม่ได้ทำการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (National Statistical office, 2016) และหากพิจารณาแนวทางการพัฒนาและการสนับสนุนของภาครัฐ พบว่า รัฐบาลมีแผนยุทธศาสตร์ และแนวนโยบาย มาตรการต่าง ๆ ออกมาอย่างต่อเนื่อง โดยเห็นได้จากการที่สำนักงานวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีแผนการส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ฉบับที่ 4 (Office of Small and Medium Enterprises Promotion, 2017) ขึ้น เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา SMEs โดยแบ่งกลุ่ม SMEs ออกเป็น 2 กลุ่มหลักได้แก่ กลุ่ม SMEs ที่มีศักยภาพต้องได้รับการส่งเสริมให้เติบโตแบบก้าวกระโดด (Competitive Growth) เช่น การเพิ่มนวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นต้น และกลุ่ม SMEs ฐานรากต้องได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการเติบโต (Inclusive Growth) เช่น SMEs ที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) เจ้าของธุรกิจที่ไม่มีการจ้างงาน (Self-Employed) เป็นต้น

แผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมี 3 ประเด็นหลักได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนา SMEs รายประเด็น เสริมขีดความสามารถ SMEs เฉพาะกลุ่ม และพัฒนากลไกเพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริม SMEs อย่างเป็นระบบ (Office of Small and Medium Enterprises Promotion, 2017) ซึ่งในมาตรการส่งเสริมดังกล่าวนี้ มีมาตรการที่ช่วยเหลือ SMEs ค่อนข้างมาก เช่น การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การเข้าถึงแหล่งตลาดและการเข้าสู่สากล รวมทั้งการให้ความรู้และความเข้าใจกับผู้ประกอบการในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

แต่เนื่องจากผู้ประกอบการ SMEs มีจำนวนกว่า 2 ล้านแห่ง การเข้าถึงนโยบายและมาตรการจากภาครัฐจึงอาจไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะเรื่องของการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ SMEs ด้วยเหตุนี้จึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาล ของธุรกิจ SMEs ไทย เพื่อทราบถึงการรับรู้ การเข้าถึง รวมทั้งปัจจัยของการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของ SMEs

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โอกาสและการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ข่าวสาร โอกาสและการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการจำแนกตามขนาดของธุรกิจ และการเป็นนิติบุคคลกับไม่เป็นนิติบุคคล
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสามารถเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs
5. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ไม่ได้เข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของกลุ่ม SMEs

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการนโยบายและมาตรการของรัฐบาลในการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs มีอยู่หลายรูปแบบ เช่น การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การเข้าถึงแหล่งตลาดและการเข้าสู่สากล รวมทั้งให้ความรู้และความเข้าใจกับผู้ประกอบการในด้านต่าง ๆ เป็นต้น (Office of Small and Medium Enterprises Promotion, 2017) แต่การเข้าถึงความช่วยเหลือดังกล่าว หรือการใช้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ของผู้ประกอบการ SMEs ยังมีข้อจำกัดในหลายประการ เช่น นิยามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกว้างเกินไป ทำให้มาตรการในการส่งเสริมไม่สามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง หรือวิสาหกิจจำนวนมากกว่า 2 ล้านราย ไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล (Nikomborirak, 2010) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม นโยบายหรือมาตรการที่ช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสินเชื่อทางการศึกษาของ Amnuaypravit (2016) ผู้ประกอบการขนาดย่อมมักไม่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ธวพ.) ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ธนาคารจะทำการพิจารณาสินเชื่อให้กับผู้ประกอบการ SMEs ที่มีศักยภาพ เนื่องจากธนาคารกลัวปัญหาหนี้เสีย นอกจากนี้ Tunsri et al. (2014) พบว่าสินเชื่อจะให้ความสำคัญกับ 7 ปัจจัย เช่น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยด้านการบริหารและการจัดการ และปัจจัยด้านประวัติทางการเงินและหลักประกัน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและใหญ่จึงมีความพร้อมมากกว่าธุรกิจขนาดเล็ก

ดังนั้น จึงมีแนวคิดและข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs เข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น เช่น การส่งเสริมช่องทางระดมทุนที่มากขึ้น โดยการจัดตั้งกองทุนรวมเสนอขายต่อผู้ที่มีโชครายย่อยเพื่อลงทุนในหุ้นกู้ของ SMEs และแนวทางการพัฒนาช่องทางระดมทุนผ่าน equity crowdfunding (Sucharitakul, 2015) นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอให้มีการสร้างความเข้มแข็งในระยะยาว เช่น การสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ SMEs การสร้างนวัตกรรมให้กับผู้ประกอบการ SMEs ผ่านการวิจัยและพัฒนา เป็นต้น รวมทั้งผู้ประกอบการ SMEs จำเป็นต้องมีองค์ความรู้ในการจัดการสภาพคล่องที่ดี (Pattarabanjird, 2016)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงผลของนโยบายและมาตรการที่รัฐบาลดำเนินการ พบว่า ผู้ประกอบการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และวงเงินค้ำประกันสามารถช่วยเหลือธุรกิจ SMEs ในการลดภาระวงเงินค้ำประกันได้จำนวนหนึ่ง แต่ยังไม่พอสอดคล้องความต้องการของผู้ประกอบการ (Songsuroj, 2016)

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีขนาดที่แตกต่างกันมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นนิติบุคคลกับผู้ประกอบการที่ไม่เป็นนิติบุคคลมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีขนาดแตกต่างกันมีโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 ผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นนิติบุคคลกับผู้ประกอบการที่ไม่เป็นนิติบุคคลมีโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 5 ผู้ประกอบการธุรกิจที่มีขนาดแตกต่างกันสามารถเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 6 ผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลกับผู้ประกอบการที่ไม่เป็นนิติบุคคลสามารถเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 2,493,044 ตัวอย่าง (National Statistical office, 2016)

ตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จำนวน 1,200 คน (ที่ระดับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 3%) โดยใช้วิธีการเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และทำการแบ่งตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มธุรกิจที่เป็นนิติบุคคล จำนวน 341 ตัวอย่าง และกลุ่มธุรกิจที่ไม่เป็นนิติบุคคล จำนวน 895 ตัวอย่าง ตามสัดส่วนโครงสร้างประชากร นอกจากนี้ ยังได้ทำการแบ่งจำนวนสถานประกอบการ SMEs ตามภูมิภาค 5 ภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามสัดส่วนโครงสร้างประชากร

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีโครงสร้างแน่นอน (Structured Questionnaire) และมีคำถามที่ชัดเจน ในรูปแบบปลายเปิด และปลายปิด โดยเนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบการเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐ โอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการ และความสามารถของผู้ประกอบการในการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการ นอกจากนี้ ได้มีการวิเคราะห์หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยได้จัดส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญรวม 4 ท่าน ทำการทดสอบแบบสอบถามโดยสุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง โดยพบค่า IOC ในภาพรวมอยู่ที่ 0.89 นอกจากนี้ยังได้ทำการวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) พบว่า Cronbach's Alpha มีค่า 0.94

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถามประกอบด้วย ร้อยละ (Percentage) การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs

ผลการสำรวจการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบการ SMEs จำนวน 1,236 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ประกอบการร้อยละ 60.21 รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการช่วยเหลือ SMEs ร้อยละ 39.79 ไม่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการช่วยเหลือ SMEs (ตารางที่ 1) โดยผู้ประกอบการที่รับรู้ในระดับน้อยร้อยละ 22.81 ระดับปานกลางร้อยละ 46.68 และระดับมากร้อยละ 30.51 (ตารางที่ 2) โดยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่มาจากคนรู้จัก และญาติพี่น้องมากที่สุด รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่แนะนำ สื่อโทรทัศน์ โฆษณาออนไลน์ต่างๆ และหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ไม่รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการช่วยเหลือ SMEs นั้นมาจากการไม่มีเวลาติดตามข้อมูลข่าวสาร ไม่ได้อยู่ในกลุ่มหรือเครือข่ายที่ได้รับสิทธิ์ ช่องทางการสื่อสารกระจุกตัว ช่วงเวลาในการประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย รวมไปถึงไม่สามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารออนไลน์ได้

ตารางที่ 1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs

รายการ	ร้อยละ
ไม่รับรู้ข้อมูลข่าวสาร	39.79
รับรู้ข้อมูลข่าวสาร	60.21
รวม	100.00

ตารางที่ 2 ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs

รายการ	ร้อยละ
ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับน้อย	22.81
ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง	46.68
ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับมาก	30.51
รวม	100.00

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ขนาดของธุรกิจมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน ด้วยสถิติทดสอบ Chi-Square พบว่า ผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก ยอมรับสมมติฐานรอง กล่าวคือ ขนาดของธุรกิจมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ประกอบการขนาดกลางได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐานขนาดธุรกิจกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการภาครัฐ

รายการ	โดยรวม (n=1,236)	ขนาดของสถานประกอบการ		สถิติทดสอบ	
		ขนาดเล็ก(n=915)	ขนาดกลาง(n=321)	Chi-Square	P-value
รับรู้ข้อมูลข่าวสาร	60.2%	59.57%	90.93%	8.83	0.00
ไม่รับรู้ข้อมูลข่าวสาร	39.8%	40.43%	9.07%		
โดยรวม	100.00%	100.00%	100.00%		

นอกจากนี้เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 การเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคลมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกันด้วยสถิติทดสอบ Chi-Square พบว่า ผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก ยอมรับสมมติฐานรอง กล่าวคือ การเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคลมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้ประกอบการที่ไม่เป็นนิติบุคคล (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐานของธุรกิจที่เป็นนิติบุคคล และไม่เป็นนิติบุคคลกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและมาตรการภาครัฐ

รายการ	โดยรวม (n=1,236)	การจดทะเบียนนิติบุคคล		สถิติทดสอบ	
		ไม่เป็นนิติบุคคล (n=895)	นิติบุคคล (n=341)	Chi-Square	P-value
รับรู้ข้อมูลข่าวสาร	60.2%	54.39%	80.16%	52.28	0.00
ไม่รับรู้ข้อมูลข่าวสาร	39.8%	45.61%	19.84%		
โดยรวม	100.00%	100.00%	100.00%		

2. ผลการศึกษาโอกาสและการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs

2.1 ผลการศึกษาโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.45 มีโอกาสในการเข้าถึงได้ระดับปานกลาง ร้อยละ 31.44 เข้าถึงระดับน้อย ร้อยละ 8.93 เข้าถึงระดับมาก และร้อยละ 4.18 ไม่สามารถเข้าถึงได้ (ตารางที่ 5) เมื่อทดสอบสมมติฐานที่ 3 ขนาดของธุรกิจมีโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกันด้วยสถิติทดสอบ Chi-Square พบว่า ผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก ยอมรับสมมติฐานรอง กล่าวคือ ขนาดธุรกิจมีโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กล่าวคือ ผู้ประกอบการขนาดเล็กมีโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐได้น้อยกว่าธุรกิจขนาดกลาง (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานขนาดธุรกิจกับโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการภาครัฐ

รายการ	โดยรวม (n=1,236)	ขนาดของสถานประกอบการ		สถิติทดสอบ	
		ขนาดเล็ก(n=915)	ขนาดกลาง(n=321)	Chi-Square	P-value
ไม่สามารถเข้าถึงได้	4.18%	4.26%	0.00%	48.71	0.00
น้อย	31.44%	31.87%	9.13%		
ปานกลาง	55.45%	55.81%	40.87%		
มาก	8.93%	8.06%	50.00%		
โดยรวม	100.00%	100.00%	100.00%		

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 การเป็นนิติบุคคลกับไม่เป็นนิติบุคคลมีโอกาสนในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกันด้วยสถิติทดสอบ Chi-Square พบว่า ผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก ยอมรับสมมติฐานรอง กล่าวคือ การเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคลมีโอกาสนในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กล่าวคือ ผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลมีโอกาสนในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของรัฐบาลมากกว่าผู้ประกอบการที่ไม่จดทะเบียนนิติบุคคล (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐานของธุรกิจที่เป็นนิติบุคคล และไม่เป็นนิติบุคคลกับโอกาสในการเข้าถึงนโยบายและมาตรการภาครัฐ

รายการ	โดยรวม (n=1,236)	ขนาดของสถานประกอบการ		สถิติทดสอบ	
		ไม่เป็นนิติบุคคล (n=895)	นิติบุคคล (n=341)	Chi-Square	P-value
ไม่สามารถเข้าถึงได้	4.19%	5.18%	0.83%	47.08	0.00
น้อย	31.33%	33.98%	23.04%		
ปานกลาง	55.54%	54.46%	58.42%		
มาก	8.94%	6.38%	17.71%		
โดยรวม	100.00%	100.00%	100.00%		

2.1 ผลการศึกษาการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs

ผลการสำรวจ พบว่า ผู้ประกอบการร้อยละ 81.56 ไม่เคยเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาล มีเพียงร้อยละ 18.44 ที่เคยเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาล (ตารางที่ 7) เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน 5 ขนาดของธุรกิจสามารถเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน ด้วยสถิติทดสอบ Chi-Square พบว่า ผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก ยอมรับสมมติฐานรอง กล่าวคือ ขนาดของธุรกิจเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยผู้ประกอบการขนาดกลางสามารถเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐได้มากกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐานขนาดธุรกิจกับการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการภาครัฐ

รายการ	โดยรวม (n=1,236)	ขนาดของสถานประกอบการ		สถิติทดสอบ	
		ขนาดเล็ก(n=915)	ขนาดกลาง(n=321)	Chi-Square	P-value
เคยเข้าร่วม	18.44%	17.13%	81.84%	60.12	0.00
ไม่เคยเข้าร่วม	81.56%	82.87%	18.16%		
โดยรวม	100.00%	100.00%	100.00%		

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 การเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคลสามารถเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกันด้วยสถิติทดสอบ Chi-Square พบว่า ผลการทดสอบปฏิเสธสมมติฐานหลัก ยอมรับสมมติฐานรอง กล่าวคือ การเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคลสามารถเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กล่าวคือ ผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลสามารถเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐได้มากกว่าผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบสมมติฐานของธุรกิจที่เป็นนิติบุคคล และไม่เป็นนิติบุคคลกับการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาล

	โดยรวม (n=1,236)	การจดทะเบียนนิติบุคคล		สถิติทดสอบ	
		ไม่เป็นนิติบุคคล (n=895)	นิติบุคคล (n=341)	Chi-Square	P-value
รับรู้ข้อมูลข่าวสาร	9.18%	9.18%	49.79%	205.00	0.00
ไม่รับรู้ข้อมูลข่าวสาร	90.82%	90.82%	50.21%		
โดยรวม	100.00%	100.0%	100.0%		

จากการทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 ข้อ พบว่า ผู้ประกอบการขนาดเล็กและผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลมีความสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โอกาสและเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐแตกต่างจากผู้ประกอบการขนาดกลางและผู้ประกอบการที่จดทะเบียนนิติบุคคล

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาลของธุรกิจ SMEs ไทยนั้น ยังไม่ทั่วถึงและผู้ที่ได้รับประโยชน์จากนโยบายและมาตรการของรัฐบาลในการช่วยเหลือธุรกิจ SMEs ส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจขนาดกลางที่มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

3. ผลการศึกษาปัจจัยของกลุ่ม SMEs ที่ไม่ได้เข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลของธุรกิจ SMEs

ปัจจัยที่ได้จากการสำรวจกลุ่ม SMEs ที่ไม่ได้เข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาลมีจำนวนทั้งสิ้น 14 ตัวแปร เมื่อนำปัจจัยดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์สกัดปัจจัยของแบบสอบถามทั้งหมด พบว่า ค่า KMO = 0.91 ซึ่งมีค่า Bartlett' Test of Sphericity มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะวิเคราะห์ด้วยองค์ประกอบ (Factor Analysis) เมื่อวิเคราะห์จำแนกองค์ประกอบร่วม (Common Factor)

โดยการสกัดปัจจัย พบว่าสามารถสกัดได้เพียง 1 ปัจจัยเท่านั้น ที่มีค่าไอเกน (Eigen value) มากกว่า 1 และร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 51.92 แสดงว่าตัวแปรในองค์ประกอบของปัจจัยสามารถอธิบายได้ 51.92% โดยปัจจัยดังกล่าวมีตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งสิ้น 14 ตัวแปร ค่าน้ำหนักปัจจัย (factor Loading) มากกว่า 0.5 (Pimpaporn and Pasunon, 2016) ซึ่งเป็นปัจจัยทั้งหมดที่ทำการทดสอบ ดังนั้นตัวแปรทั้ง 14 ตัวแปรดังกล่าวจึงมีความสัมพันธ์ต่อการไม่เข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐ และเมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุด คือ การไม่ได้รับข้อมูลหรือหน่วยงานในท้องถิ่นไม่รู้เรื่อง รองลงมาได้แก่ ไม่มีเบี้ยเลี้ยงหรือค่าเดินทางและมาตรการหรือนโยบาย ยังไม่ตรงกับความต้องการ และไม่มีเอกสารที่ยืนยันตัวตนทำให้ไม่ได้รับสิทธิ์ตามเงื่อนไข ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ(EFA) ด้วยวิธีองค์ประกอบร่วม(Common Factor)

ปัจจัย	ค่า Factor Loading
ไม่ได้รับข้อมูล หรือหน่วยงานในท้องถิ่นไม่รู้เรื่อง	0.77
ไม่มีเบี้ยเลี้ยงหรือค่าเดินทาง	0.76
มาตรการ/นโยบาย ยังไม่ตรงกับความต้องการ	0.75
ไม่มีเอกสารที่ยืนยันตัวตนทำให้ไม่ได้รับสิทธิ์ตามเงื่อนไข	0.74
ไม่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุน	0.74
ไม่รู้ว่าจะทำการติดต่อหน่วยงานใด และสถานที่ไหน	0.74
หน่วยงานหรือสถานที่ติดต่ออยู่ห่างไกลไม่สามารถเดินทางได้	0.72
มีขั้นตอนและข้อจำกัดค่อนข้างเยอะ	0.71
ประวัติการชำระหนี้ไม่ดี	0.71
การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	0.71
โครงการไม่เป็นที่น่าสนใจ	0.70
ช่องทางการรับรู้ข่าวสารไม่เพียงพอ และไม่มีความสะดวก	0.70
เงื่อนไขไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง	0.69
คุณสมบัติไม่ตรงตามเงื่อนไขกำหนด	0.66

อภิปรายผล

ผลการเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาลของธุรกิจ SMEs ไทย พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาลได้ เนื่องจากผู้ประกอบการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการระดับปานกลาง โดยข้อมูลส่วนใหญ่ได้มาจากญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก ทำให้ข้อมูลข่าวสารหรือเงื่อนไขต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบายและมาตรการของภาครัฐมีไม่เพียงพอหรือไม่ครอบคลุม แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางได้รับข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เช่นเดียวกับผู้ประกอบการที่จดทะเบียนนิติบุคคลที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้ประกอบการที่ไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าศักยภาพของการเข้าถึงข่าวสารและนโยบายของผู้ประกอบการขนาดกลาง และ

ผู้ประกอบการที่จดทะเบียนนิติบุคคลมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้มากกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก เนื่องจากผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ส่วนใหญ่ให้เหตุผลผลว่าไม่มีเวลาดูตามข้อมูล ไม่ได้อยู่ในกลุ่มหรือเครือข่ายที่ได้รับสิทธิ์ ช่องทางการสื่อสารกระจุกตัว ช่วงเวลาประชาสัมพันธ์น้อย รวมทั้งไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารโดยตรงและไม่สามารถเข้าถึงสื่อออนไลน์

เมื่อเปรียบเทียบโอกาสการเข้าถึงนโยบายและมาตรการของรัฐของผู้ประกอบการ SMEs พบว่าผู้ประกอบการขนาดกลางมีโอกาสเข้าถึงนโยบายและมาตรการมากกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก เช่นเดียวกับผู้ประกอบการนิติบุคคลที่มีโอกาสเข้าถึงนโยบายและมาตรการได้มากกว่าผู้ประกอบการที่ไม่จดทะเบียนนิติบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณาผู้ประกอบการที่เข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐ พบว่าผู้ประกอบการขนาดกลางมีการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐมากกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก และผู้ประกอบการที่จดทะเบียนนิติบุคคลเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐมากกว่าผู้ประกอบการที่ไม่จดทะเบียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เช่นกัน เนื่องจากผู้ประกอบการขนาดกลางและผู้ประกอบการที่จดทะเบียนนิติบุคคล มีความพร้อม มีศักยภาพและมีการยืนยันความเป็นผู้ประกอบการที่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น โอกาสในการที่หน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ จะทำการส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการหรือนโยบายช่วยเหลือให้กับผู้ประกอบการ SMEs ในกลุ่มนี้จึงมีโอกาสมากกว่ากลุ่มผู้ประกอบการที่ไม่จดทะเบียนนิติบุคคล เช่น การศึกษาของ Nikomborirak (2010) ที่ให้เหตุผลถึงข้อจำกัดของการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ด้านภาษีและแหล่งเงินทุนของธุรกิจขนาดกลาง-กลาง โดยหนึ่งในเหตุผล คือ วิสาหกิจไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล นอกจากนี้ Amnuaypravit (2016) ให้เหตุผลในการปฏิบัติหน้าที่ของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ธพว.) เกี่ยวกับการสนับสนุนสินเชื่อที่มักให้กับผู้ประกอบการที่มีศักยภาพเพราะธนาคารมีความกังวลเกี่ยวกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ดังนั้น ธุรกิจที่ธนาคารให้การสนับสนุนส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดใหญ่กว่าธุรกิจขนาดเล็ก เป็นต้น

แต่จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้ประกอบการที่ไม่ได้เข้าร่วมนโยบายหรือมาตรการของภาครัฐ มาจากสาเหตุหลัก คือ ไม่ได้ข้อมูลหรือหน่วยงานในท้องถิ่นไม่รู้ว่ามีนโยบายช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถเข้าร่วมนโยบายหรือมาตรการได้ รวมทั้งไม่มีเบี้ยเลี้ยงหรือค่าเดินทางเข้าร่วมโครงการกับภาครัฐ เนื่องจากผู้ประกอบการ SMEs เป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กทำให้การหยุดดำเนินการหรือการเข้าร่วมโครงการภาครัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการให้ความรู้กับผู้ประกอบการ หรือการจัดโครงการที่อยู่ห่างไกลจากธุรกิจ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมได้ เพราะหากเข้าร่วมต้องเสียรายได้วันนั้น เป็นต้น นอกจากนี้มาตรการหรือนโยบายที่ออกมาไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ เช่น ผู้ประกอบการต้องการความช่วยเหลือเฉพาะด้าน แต่ภาครัฐมีนโยบายช่วยเหลือพื้นฐาน เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่แตกต่างจากผลการศึกษาของ Nikomborirak (2010)

นอกจากนี้นโยบายและมาตรการของภาครัฐที่ออกมาให้กับผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่เป็นนโยบายทางด้านองค์ความรู้ การแสดงสินค้า รวมทั้งการจับคู่ธุรกิจ และสินเชื่อ เป็นหลัก ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่เข้าไม่ถึงนโยบายและมาตรการของภาครัฐเป็นผลจากข้อมูลข่าวสารที่ไม่ทั่วถึง การรับรู้ข้อมูลได้รับจากญาติพี่น้องทำให้ข้อมูลหรือเงื่อนไขไม่ครอบคลุม นอกจากนี้ผู้ประกอบการ SMEs ไม่มีการแสดงตัวตนที่ชัดเจนคือการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ทำให้นโยบายและมาตรการภาครัฐไม่สามารถเอื้อต่อการเข้าถึงของผู้ประกอบการดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการที่เคยใช้หรือเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐมีจำนวนจำกัดและ

ไม่สามารถกระจายไปในกลุ่มที่กว้างได้ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand (2018) ที่พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ที่เคยเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของภาครัฐยังได้รับการสนับสนุนซ้ำ เนื่องจากผู้ประกอบการกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้ประกอบการที่มีศักยภาพและส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

ดังนั้น ผู้ประกอบการที่มีโอกาสในการเข้าร่วมนโยบายหรือมาตรการกับภาครัฐเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและจดทะเบียนนิติบุคคลเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีจำนวนไม่มากเพราะจำนวนธุรกิจที่จดทะเบียนมีเพียง 708,371 ราย (National Statistical Office, 2016) ดังนั้นผู้ประกอบการ SMEs อีกกว่าล้านรายที่ไม่มีโอกาสเข้าร่วมนโยบายและมาตรการของรัฐบาล ด้วยเหตุนี้รัฐบาลควรดำเนินการสร้างโอกาสให้กับกลุ่มผู้ประกอบการ SMEs โดยประชาสัมพันธ์หรือกระจายข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ประกอบการในวงกว้าง นอกจากนี้ยังต้องหาความต้องการของผู้ประกอบการ SMEs ก่อนที่จะออกมาตรการและนโยบาย ทั้งต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้ประกอบการ SMEs ที่มีปัญหาเกี่ยวกับเงื่อนไขที่รัฐบาลตั้งทำให้ไม่สามารถเข้าถึงนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ผู้ประกอบการ SMEs ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง เช่น เรื่องของหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือการค้ำประกันสินเชื่อ เป็นต้น

นอกจากนี้รัฐบาลควรสร้างโอกาสหรือช่องทางอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือ SMEs เช่น การแก้ไขปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อของสถาบันการเงิน โดยรัฐบาลควรเพิ่มช่องทางการระดมทุนผ่าน equity crowdfunding เป็นต้น รวมทั้งจัดโครงการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการ SMEs (Sucharitakul, 2015) เพื่อสร้างทักษะการบริหารจัดการและการเตรียมความพร้อมด้านความเสี่ยงต่าง ๆ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันต้องเร่งหาแนวทางให้ผู้ประกอบการ SMEs จดทะเบียนนิติบุคคล เพื่อยืนยันตัวตนของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อที่จะได้รับสิทธิในการเข้าถึงนโยบายของภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

การเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาลของธุรกิจ SMEs ไทย พบว่า ผู้ประกอบการ SMEs ส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงนโยบายและมาตรการรัฐบาล เนื่องจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ชัดเจน หรืออยู่ในวงจำกัดทำให้โอกาสและการเข้าร่วมนโยบายหรือมาตรการของภาครัฐมีน้อย ดังนั้นสิ่งที่รัฐต้องดำเนินการคือ การประชาสัมพันธ์ที่มีความชัดเจนในเรื่องของเงื่อนไข และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ SMEs ได้รับ รวมทั้งการลดเงื่อนไขบางประการที่ทำให้ธุรกิจ SMEs เข้าถึงนโยบายได้ เช่น หลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือการประกอบธุรกิจมาแล้วไม่น้อยกว่ากี่ปี เป็นต้น นอกจากนี้อาจมีโครงการให้ SMEs สามารถระดมเงินทุนโดยตรงจากนักลงทุน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โอกาส และการเข้าร่วมนโยบายหรือมาตรการของภาครัฐเท่านั้น ไม่ได้ทำการประเมินผลประโยชน์ที่ผู้ประกอบการ SMEs ที่เข้าร่วมโครงการหรือนโยบายและมาตรการของรัฐได้รับ รวมทั้งความแตกต่างของผลประโยชน์ระหว่างผู้ประกอบการ SMEs ที่เข้าร่วมโครงการ และไม่ได้เข้าร่วมโครงการกับหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการ SMEs เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับและตื่นตัวในการเข้าร่วมนโยบายและมาตรการกับหน่วยงานภาครัฐ ทำให้โอกาสในการขยายการเข้าถึงของผู้ประกอบการ SMEs มากขึ้น เป็นต้น และเป็นแนวทางการศึกษาต่อไปในอนาคตได้

เอกสารอ้างอิง

- Amnuaypravit, S. (2016). The Strategic Access to the Capital for Small and Medium Enterprises in Bangkok. *RMUTT Global Business and Economics Review*, 11(1), 186-199. (in Thai)
- National Statistical Office. (2016). *Industrial statistics*. [online]. Retrieved February 6, 2019, from <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/12.aspx>. (in Thai)
- Nikomborirak, D. (2010). Creating Economic Opportunities: Opportunities for Small-Medium-Sized Businesses. *The Proceedings of TDR Annual Conference 2010*, Centara Grand & Bangkok Convention Centre at Centralworld, November 29, 2010, 1-45. (in Thai)
- Office of Small and Medium Enterprises Promotion. (2017). *Small and Medium Enterprise Promotion Plan No. 4 (2017-2021)*. [online]. Retrieved February 8, 2019, from: <https://www.sme.go.th/th/download.php?modulekey=12>. (in Thai)
- Pattarabanjird, S. (2016). Financial Liquidity Management for SMEs Entrepreneurs in World Economic Crisis. *MBA-KKU Journal*, 9(1), 282-303. (in Thai)
- Pimpaporn, T. and Pasunon, P. (2016). Work Happiness Component of Operating Staff in Hotel Business, Pattaya city. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 9(1), 121-139. (in Thai)
- Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand. (2018). *Assess the Ability of Government Policies for Thai SMEs*. Bangkok: Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand. (in Thai)
- Songsuroj, P. (2016). *Studying Load Behavior of Small and Medium-Sized Enterprise Entrepreneurs in Thailand*. Independent Study of the Degree of Master of Business administration. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Sucharitakul, C. (2015). Financing SMEs to Enhance Thailand's Competitiveness. *The National Defence College of Thailand Journal*, 57(1), 35-52. (in Thai)
- Tunsri, K., Jarutanyalak, S., Mulakut, O., Sinpo, P., and Chancharat, S. (2014). Financial Access for Small and Medium Enterprises (SMEs) in the Northeastern Region. *University of the Thai Chamber of Commerce Journal*, 34(3), 1-19. (in Thai)